

Udgivet 20.06.2024

Økologer i dilemma om husholdningsaffald som gødning

Skal økologien udfase konventionel gylle og samtidig vokse, bliver der behov for flere næringsstoffer - men ønsker branchen overhovedet at tage imod næringsrigt affald fra byerne, som samtidig kan indeholde rester af miljøskadelige partikler?

Af Henrik Hindby Koszyczarek

Umiddelbart lyder det jo ligetil og helt i økologiens ånd: at få næringsstofferne fra byerne tilbage til landbrugene. Det er bare ikke så enkelt, og det kunne ses, da Innovationscenter for Økologisk Landbrug bad gæsterne på årets Øko-markdag om at vise, hvorvidt de går ind for at få madaffald og slam tilbage på de økologiske marker eller ej: De blev bedt om at putte en bold i et af to rør – det ene med en nedadpegende tommelfinger, det andet med en opadpegende. For eller imod.

Flest sagde ja

Casper Laursen, teamleder og specialkonsulent i recirkulering hos Innovationscenter for Økologisk Landbrug, fremlagde argumenterne for og imod recirkuleringen for at få et indtryk af, hvad folk i erhvervet mener. For er affald fra byerne egentlig rent nok til de økologiske marker, hvis det kan indeholde plast- og medicinrester?

Meningerne var delte, men da dagen var omme, var der dog en rimelig klar overvægt til den ene side: 80 sagde ja, og 29 sagde nej tak til næringsstoffer fra husholdningsaffaldet.

- Jeg kan jo se, at der er plast i den gødning, vi får fra biogasanlægget, sagde en af de skeptiske gæster til Casper Laursen, som bekræftede: Der er plastrester i såvel madaffald som slam.

Når der så samtidig kan findes både medicinrester og potentielt hormonforstyrrende stoffer i slam, risikerer man altså en cocktail af skadelige stoffer i disse næringsstoffer.

Slam er ikke tilladt - endnu

De fleste kommuner er begyndt at genanvende madaffaldet, der må anvendes som gødning på økologiske marker, hvis det forinden komposteres eller bioforgasses og samtidig overholder grænseværdier for uønskede stoffer som tungmetaller og plast.

Sorteringsanlæggene kan frarensse plastpartikler ned til 2 mm, men der er ingen lovkrav til indholdet af plastpartikler under 2 mm. Gødningsproduktets renhed er direkte afhængig af borgernes evne og lyst til at sortere rigtigt og sorteringsanlæggenes evne til at fjerne plasten.

Slam er tilladt i konventionelt landbrug, men ikke i økologisk. Spørgsmålet er dog, om det skal tillades på de økologiske marker for at skaffe næringsstoffer til en vækst i økologien og udfasning af konventionel gylle.

- Vi har brug for affaldet, hvis økologien skal nå sit fordoblingsmål, så på den måde er recirkulering en god historie. Men der er en risiko for forurening, så på den anden side går man måske på kompromis med de

øko-logiske værdier, forklarede Casper Laursen.

Vil hellere bruge egne næringsstoffer

27-årige Christian Meyer, der har økologisk planteavl og kvæg, som yder naturpleje, var en af dem, der puttede en bold i røret med den nedadvendte tommelfinger.

- Jeg vil hellere holde mine næringsstoffer på gårdniveau og bruge min egen dybstrøelse fra vores drøvtyggere til at opbygge humus i jorden. Vi aner ikke, hvad der er i det fra byerne. Jeg frygter, at der er bakterier i jorden, som nedbryder livet i min jord. Det er den ene side af det, den anden er risikoen for mikroplast og medicin. Jeg har set have- og parkaffald med ledningsstumper og rester af gavebånd.

35-årige Julie Malmstrøm, der er forbruger, mener derimod, at recirkuleringen er en god idé - men hun er opmærksom på de mulige risici.

- Det handler jo om at skabe en cirkulær økonomi, så vi bør bruge muligheden, når den er der. Men eksperterne skal naturligvis undersøge det, og derfor er det godt, at man har projekter, som dykker ned i det her og kan skabe en win-win-situation, siger hun.

Svært at finde gødning på Sjælland

Holdningen til næringsstoffer fra byerne kan være præget af, hvor i landet man har sin bedrift. I Jylland er der for eksempel flere tilgængelige næringsstoffer, mens det kan være en mangelvare på Sjælland. Netop det er medvirkende til, at 53-årige Morten Schultz, som driver landbrug i Helsingør, bakker op om at få slam og madaffald fra byerne tilbage til markerne.

- Vi er nødt til at få noget tilbage til jorden, for at vi kan dyrke den. Før det sker, er der jo ikke noget kredsløb, siger han.

Han medgiver, at der kan være risici med mikroplast og tungmetaller, men han forventer, at man i forarbejdningsprocessen bliver bedre til at håndtere det, før det spredes på markerne.

- Som udgangspunkt skal vi som økologer selvfølgelig være kritiske, men jeg tror, at udviklingen vil gå i retning af, at man får styr på de ting, så det kan bruges. Jeg ser det som uundgåeligt at få denne recirkulering ind i økologien. I Jylland er der bunker af næringsstoffer, men på Sjælland er det en mangelvare - det bliver vi nødt til at imødegå, og overordnet set giver det god mening.

Ovenstående er et uddrag af artikel i Økologisk Nu.

Fonden for **økologisk landbrug**

For mere information



Casper Laursen

Teamleder for Planter og jord,
specialkonsulent

Recirkulering, gødskning,
planteproduktion

+45 30 26 06 56

casl@icoel.dk